

Millet Meclisi TUTANAK DERGİSİ

Dördüncü Birleşim

1 . 11 . 1961 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	38
2. — Seçimler	38
1. — Başkanlık seçimi	38:46,46
2. — Başkanvekilleri, Divan kâtipleri ve idareci üyeler seçimi	47:48,48:49

Bu Birleşimde yedi oturum yapan Genel Kurulda Başkan seçimi için 5, 6, 7, ve 8 nci turlarda salt çoğunluk sağlanamadı. 1 Kasım 1961 Çarşamba günü seçime devam edileceği Başkanlıkça bildirildi.

Bakanlar Kurulunun istifa ettiğine, yeni Hükümet kuruluncaya kadar vazifesine devam edeceğine ve Başbakanlık vazifesinin de vekâleten Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek tarafından ifa edileceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi okundu.

1 Kasım 1961 Çarşamba günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Geçici Başkan

Manisa

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Geçici Kâtip

Mardin

Şevki Aysan

Geçici Kâtip

Çorum

Abdurrahman Güler

Geçici Kâtip

Yozgat

İsmet Kapısız

Geçici Kâtip

Bolu

Ahmet Çakmak

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,15

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Millet Meclisi oturumunu açıyorum.

AHMET OĞUZ (İstanbul) — Geçmiş tutanak hakkında söz istiyorum, efendim.

2. — SEÇİMLER

1. — Başkan seçimi

BAŞKAN — Efendim, biliyorsunuz geçen birleşimlerimizde sekizinci defa oya konulan Başkanlık seçimi maatteessüf sonuçlanmamıştır. Bugün de dokuzuncu tur olarak aynı oylamaya geçeceğiz. Fakat bundan evvel sayın arkadaşlarımızdan Ahmet Oğuz Bey söz istemişlerdir, kendilerine söz veriyorum.

AHMET OĞUZ (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, yeni nizamın ve düzenin başlaması dolayısıyla geçen devrede devam eden turlar münasebetiyle bu kürsüden bâzı ifadelerde bulunulduğunu tutanaklardan okuduk. Bunların hakikata tetabuk etmediğini esefle müşahade ettik. Bu arada basına ve gazetelere işin hakiki seyrinden başka şekilde efkârı umumiye arz edildiğini müşahade ettik. Bu itibarla bendeniz vaziyeti bütün çiplaklığı ile kısaca arz etmek istiyorum.

Mezvua girmeden evvel Anayasanın 84 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki, hepinizin bildiği bir hakikatı tekrar etmekte fayda mülâhaza etmekteyim.

2 nci paragraf, Başkanlık mevzuunda parti gruplarının aday gösteremeyeceğini âmir olduğu; hiçbir parti, grup olarak, Başkan adayı göstermeyeceği gibi arkadaşların muayyen şahıslara rey verme hususunda icbar edilemeyeceği bir hakikattir.

Hal böyle olunca işi halletmeye mâtuf olan gayretlerin bir centilmen görüşmesine bağlandığı neticesi çıkarılmış ve 27 yi 28 e bağlayan gece saat 5,30 a kadar arkadaşlarımız bu hususta içtima halinde kalmışlardır.

28 Ekim günü öğleden evvel ve öğleden sonra olmak üzere iki içtima daha akdedildi. Tabii üyelerin de katıldığı bu içtimanın ögle-

den evvelki oturumunda partimiz sarahatle fikrini söyledi. Hasan Dinçer arkadaşımız, 4 partinin elbirliği etmesi halinde, gösterilecek adayın, arkadaşları tarafından tasvibedilmesi şartıyla, destekleneceğini ifade etti.

Aynı oturumda Y. T. P. ve A. P. li arkadaşlarımız, bu yolda bir sarahate varmak için tekrar grupları ile konuşmak lüzumunu hissettiklerini ifade ettiler. Öğleden sonra tekrar toplanmak üzere ayrıldık.

Saat 14,45 te Tabii üyelerin de bulunduğu toplantıya Y. T. P. ve A. P. li arkadaşlarımız geldiler. Y. T. P. ve A. P. li arkadaşlarımız sarahatle dediler ki; «İsim üzerinde ısrarla durmaktayız. Her dört partinin bu anlaşmaya, bu sözleşmeye girmesi halinde mevcudolan iki aday geri çekilecektir ve biz bu isim üzerinde mutabakata varmak şartıyla adaylarımızı çekeceğiz, seçim yapılacak, netice alınacaktır.» denildi. Böyle üç, dört parti arasında umumi bir mutabakata varıldı. Üç beş kala Halk Partili arkadaşlarımız ismin tesbit edilmesi için gruplarına veya arkadaşlarının yanına gittiler. 10 dakika müsaade almışlardı. Üç onaltı dakika geçse, yani yirmi bir dakika sonra geldiler. Bu arada Meclis açılmış, tur da başlamıştı. Üç on altı dakika geçse isim söylenildi. Ben Grup arkadaşlarıma bu isim hakkındaki görüşlerini öğrenmek üzere yukarı çıktım, arkadaşlara bu isim üzerinde muvafakat edip etmediklerini sordum, muvafakat göstermediler. Ben aşağıya indim, toplantı bitmişti ve aşağıda 5 - 6 vilâyette turlara devam ediliyordu.

Hulâsaten şunu arz etmek isterim ki, 4 parti iştirak halinde ve isim üzerinde muvafakat alınmak şartıyla C. H. Partisinden gösterilecek olan aday diğer partiler tarafından desteklenecek idi. Y. T. Partisi ve Adalet Partisinin adı geçen aday hakkında muvafakat verip vermediğini bilmiyorum. Bizim yönümüzden : Biz bu şarta muallak anlaşmada, bu şartla bizim Grup arkadaşlarımızın muvafakati alınmadığı için ve bizden de sorulmadığı için tarafımızdan bu centilmen anlaşması bozulmamış olduğu gibi, geçen birleşim tutanaklarında gördüğüm isnatlar da yerinde değildir. Ahlâk prensibini ileri sürerken şartların tahakkuk halinin aranması icabederdi. Bu şartlardan birisi, yani Cumhuriyet Halk Partisinin, bizim

isim hakkında ne düşündüğümüzü öğrenmeden, devam etmeye başlayan turu hızlandırmak suretiyle Grupumuzu sözünü, ahdini yerine getirmemiş gibi göstermeye çalışması ve dışarda böyle yapması, bilmiyorum politika ahlâkiyle ne dereceye kadar telif edilebilir..

Muhterem arkadaşlarım, yeni bir nizamın başlamasında geçmişleri bir tarafa bırakmak lâzımdır. Ancak tarih boyunca politikada ahlâk ve prensip mefhumunun ne kadar değişiklikler arz ettiğini takdir edersiniz. Öyle devirler olmuştur ki, tutulmadan hırsızlık yapmak politikada mubah sayılmıştır. Bâzi devletlerde öyle anlar olmuştur ki hedefe vâsil olmak için her vasıta mubah sayılmıştır.

Bizim ahlâk telâkkimizde ve anlayışımızda hiçbir değişiklik olmamıştır. Aynı görüşte ısrarla durmaktayız. Bu itibarla bir daha arz etmek isterim ki, geçmişi karıştırmadan çok dikkatli olunuz. Kendinize iğneyi, çuvaldızı başkasına batırmadan çok dikkatli düşünmeniz gerektiği kanaatindeyim. Bu itibarla bir kere daha arz etmek isterim ki, biz parti olarak ulaşılmaması lâzımgelen bütün şartlara uyduk. Uymayan ikinci şartı göz önüne almadan harekete geçen Halk Partisidir. Biz kendi arkadaşlarımızla geldiğimiz yoldan hareket ettik. Bunu açıklamakta fayda mülâhaza ediyorum. (C. K. M. P. milletvekillerinden alkışlar)

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

TALÂT ASAL (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım, Yeni Türkiye Partisi Meclis Grubu aşağıdaki hususların arzında fayda mütalâa etmektedir.

Derhal tebarüz ettirelim ki, mâruzatımız şimdiye kadar Meclis Başkanlığı için adaylığını koymuş her hangi bir şahsa mâtuf değildir.

1. Anayasamızın 84 ncu maddesini Millet Meclisinde en fazla sayıda milletvekili bulunduran partiye mensup adayın seçilmesini icabettirir mânasında anlamamaktayız. Böyle bir teamülün yerleşmesine da taraftar değiliz.

2. Y. T. P. Meclis Grubu parti temsilcileri toplantılara bir anlayış içinde katılmış ve fikrini bu istikamette izah etmiştir. Teessürle işaret etmek isteriz ki, C. H. P. si bu müzakereler muhtevasının umumi efkâra yanlış aksetmesine sebeb olmuştur.

Y. T. P. Meclis Grubu bahis konusu toplantıda, Dr. Yusuf Azizoglu'nun adaylıktan feragati hususunda, ihtilafa mahal kalmamak ve işi sürüncemede bırakmamak maksadıyla, telkinde bulunacağımız vait ve bunu tahakkuk ettirmiştir.

Bu itibarla kaydetmek isteriz ki, Y. T. P. Meclis Grubu kaldığı mutabakatın hudutları içinde samimî ve yapıcı davranışlarda bulunmuştur.

3. Şu ciheti de arzda fayda mülâhaza ediyoruz :

Y. T. P. den Dr. Yusuf Azizoglu ve C. K. M. P. den Abdülhak Kemal Yörük, adaylıklarını koydukları vakit, C. H. P. Meclis Grubu Meclisi terk etmiştir. Aynı grup bilâhara C. K. M. P. li A. Kemal Yörük lehine oy kullanmıştır. Daha sonra C. H. P. Meclis Grup Başkan vekilleri grupları adına yaptıkları konuşmalarla her iki adayın şahıslarına itirazları olmadığını beyan ve bu zevatı Büyük Meclis huzurunda methü sena etmişlerdir. O halde buna rağmen bidayette Meclisi terk etmelerinin izahını yapmak güçtür.

Davranışlarındaki bu tenakuz zincirini umumî efkârın takdirine terk etmekteyiz.

4. Partilerarası toplantılarda yukarda izah edilen şekilde varılan mutabakattan sonra Y. T. P., A. P. ve C. K. M. P. Meclis grupları gösterilen aday üzerinde gruplarının serbest bulunduğunun da ifade etmişlerdi.

C. H. P. nin müzakereler sırasında zabıtlara intikal eden bir görüşü de Meclisin çoğunluğu tarafından itimada mazhar bir milletvekilinin Başkanlığa seçilmesinin icabettiği idi. Filhakika bu görüş 84 ncü maddenin metin ve ruhuna da uygundur. C. H. P. li aday 4 defa tekrarlanan seçimlerde Meclis çoğunluğunu temin edememiştir. Bu itibarla C. H. P. nin iştirak ettiği en fazla itimada mazhar zat prensibinden hareket edilerek C. H. P. li adayın adaylıklarını lütfen geri almalarını grupumuz istirham etmektedir.

Memleketin büyük meseleleri vardır. Bu sebeplerle Meclisin bir an evvel teşkili zaruretine inanmaktayız.

C. H. P. arz edilen prensibe uygun başka bir aday üzerinde durmaz, ise memleketin yüksek menfaatlerine olan inançları ve meselenin

bir an evvel halli lâzımgeldiği anlayışı ile milletvekillerimiz vazifelerini ifa edeceklerdir.

BAŞKAN — Sayın Muhittin Güven.

MUHİTTİN GÜVEN (İstanbul) — Çok muhterem milletvekili arkadaşlarım, dört parti arasında iyi bir zemin hazırlamak hususundaki gayretlerin muhtelif akislerini benden evvelki iki arkadaşımın dinlediniz. Bendeniz de bu toplantıların ikisine parti grup başkanı olarak, iştirak etmiş olan bir arkadaşınız olarak bâzi hususlara işaret etmeyi vazife bildim.

Bir gece saat beşe kadar süregelen toplantıda bahis mevzuu edilen hususları kendime göre şöylece ifade edeceğim :

Biz Adalet Partisi olarak Anayasanın 84 ncü maddesindeki Meclis Başkanlığına ait mevzuu, Sayın Talât Asal arkadaşımızın ifade ettiği mânada kabul etmiştik. Dolayısıyla Senatoda bize imkân verici bir mahiyette olan Başkanlıktan ayrı bir hüviyeti bulunan Millet Meclisi Başkanlığı için diğer partiler arasında Başkanlığın yer alması veya paylaşılması prensibi üzerinde durmuş ve buna ait feragatimizi de tesbit etmiştik. Yeni Türkiye Partisi ve Millet Partisi kendisine ait adaylarını huzuruza getirmiş ve malûm olduğu vechile turlar tevali etmiş, fakat bir neticeye varılamayınca bunun bir arada müzakeresine karar verilmişti. İşte bu düşünce için mahsulü olarak oraya geldiğimiz o gece çok kıymetli C. K. M. P. li arkadaşların ifade ettiği şu fikir ortaya çıktı : Kendileri Meclisteki çoğunluğa göre o Meclisin başkanlıklarını alması gerektiği kanaatini taşıyorlardı. Yani Senatoda Adalet Partisi, Millet Meclisinde de Halk Partisinin başkanlığı almasını tesbit eden bir karar tabii gibi geliyordu. Fakat biz hâdiselere aldandık ve adaylıklarımızı koyduk, ama bir anlaşma ile neticelenirse, Y. T. P. adaylığından feragat ederse, biz de adaylığımızı geri alır ve bu suretle C. H. P. sine bu imkânı vermiş oluruz. Teşekkür ederim; çok iyi bir havanın içinde cereyan eden müzakereler yine C. H. P. si mümessillerinin iyi anlayışı ile şöyle bir safhanın içine girdi. Millet Meclisi Başkanlığının C. H. P. tarafından işgaline evet demek, buraya vaz'edilecek adayları diğer partilerin iştiraki mahiyetteki fikirlerini elde ettikten sonra bir neticeye bağlamak uygun olacaktır, diye düşünüldü.

Ertesi günü gündüz yapılan toplantıda Yeni Türkiye Partisinin adayı adaylığından feragat ettiğini, C. K. M. P. nin de şarta göre kendi adayını geri çekmiş olacağını ve fakat C. H. P. nin adaylarını bilmediğimizden dolayı bunların kimlerden teşekkül ettiğini sormuş bulunduk.

Bize tevcih edilen umumi sualde benim Yüksek Heyete arzım şu şekilde tecelli etmiştir : Hakikaten Anayasaya göre bir grup kararı almak mümkün değildir, bu hepimizce malumdur. Biz arkadaşlarımıza gereken telkinlerde bulunuruz. İştirak eden kişiler olarak reylerini serbestçe kullanmalarını temin ederiz. Demin konuşmuş olan arkadaşların ifade ettiği gibi, Sayın C. H. P. mümessilleri bizden 10 dakika izin rica ederek ayrıldılar. Takriben 20 - 25 dakika sonra geldiler, Sayın Fuad Sirmen'in adaylığını ortaya vaz'ettiler. Bu sırada Meclis Umumi Heyeti toplanmış bulunuyordu. Yani Meclis Başkanlığı seçimine ait faaliyette girmek üzere idi. Bu ismin siyasi tarafı hakkında bendenizde bir fikir mevcut değildi. Diğer arkadaşlarımla acele olarak toplantıya iltihak etmek üzere aşağıya indik ve hakikaten inikad etmiş olan Umumi Heyeti toplantısına, işi gruba aksettirmeden yani Sayın Fuad Sirmen'in adaylığı üzerinde arkadaşlarla fikir teatisinde bulunmadan ve arkadaşlara bunu intikal ettirmeden Meclise iltihak ettik. Seçim ve seçime ait tur buna göre teşekkül etti ve yürüdü. Halen mesele ortadadır, zannediyorum tavazzuh etmemiş bir nokta mevcut değildir. Fakat biz Adalet Partililer olarak bunun bir kördüğüm olmaktan kurtarılmasını teminen bir dördütlü toplantı yapmak hususunda teşebbüslere giriştik. Bu teşebbüslerimizin neticesinde C. K. M. Partisi ile maalesef irtibat tesis edemedik. C. H. P. ve Y. T. P. si arkadaşlarımızla bir araya gelip şu hususları tekrar teemmül ettik ve kendilerinden şu ricalarda bulunduk. Dedik ki, ortaya konmuş olan adayınız üzerinde grupumuzun hassasiyeti mevcuttur. Binaenaleyh, hakkını size tanımış olduğumuz Millet Meclisi Riyasetini tevdi edeceğimiz şahsiyetin elbetteki tarafımızdan benimsenmesini arzu edersiniz. Acaba mümkün değil midir ki bu adayınızı değiştirip bize daha mülayim görünen bir şahsiyeti lütfedersiniz. İsrarlarımız devam etti, fakat, C. H. P. sinin de bunun karşısındaki ısrarları aynı şekilde devam etti. Yani

dün akşam buna ait bir neticeyi istihlal etmeden şimdi yine seçimin içine girmiş bulunuyoruz.

Bu suretle Yüksek Heyetinizi partim cephesinden tenvir etmiş bulunuyorum. Bu çıkmazı hep beraber iyi niyet anlayışı içinde halledelim, bütün temennimiz bundan ibarettir. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlar, Sayın Ahmet Oğuz arkadaşımıza, parti temsilcilerinin Başkan adayı konusu ile ilgili centilmen anlaşmasına müncer olan müzakere safahatı dolayısıyla görüşlerini huzurlarınıza getirdiğinden dolayı teşekkür etmek isterim. Bu teşekkürlerim, aynı mevzuda görüşlerini yine huzurunuzda getiren Sayın Talât Asal ve Muhittin Güven arkadaşlarıma da aidolacaktır. Çünkü, bu suretle nispi temsil esasına göre kurulan bir parlâmentoda 84 neü maddenin anlayışı ile ilgili bir tathikatın teamülünü vermek gibi parlâmento çalışmalarımız için âti bakımından hayırlı bir müzakereyi zapta geçirme imkânını elde etmiş bulunuyoruz.

Hatırlıyacaksınız; bu 84 neü maddenin tatbikatı noktasından bir gece ilgili parti grupları temsilcileri ile bir neticeye varılamamasından sonra bir masa etrafında toplanarak bir anlaşmaya varma mevzuunda Sayın Feyzioğlu arkadaşımız, 84 neü madde hükmüne göre en çok sandalyeye sahip milletvekili bulunan grubun adayının seçilmesi nokta nazarını ortaya atmada ısrar etmişti. Mütaakıp bir inikatta aynı mevzu Cumhuriyet Senatosunda ele alınmış ve C. Senatosu; bu mevzu iki Meclisi de ilgilendirir müşterek bir toplantıda konuşulmuş ve tatbikatta içtihadımızı tevhid ederek harekete geçelim demiş ve Riyaset Divanına müracaatta bulunmuştu. Bu müracaat üzerine, Muhterem Heyetiniz huzurunda ben söz aldım ve dedim ki, «Son derece doğrudur. Tatbikatın bir Mecliste şu istikamette, başka bir Mecliste aksi istikamette yer alması katiyen salim bir çalışma tarzı olmayacaktır. Talep yerindedir. Tâlik edelim ve bunu görüşelim» dedim. Koridorlarda sanki bizim - benim müdahale için söylüyeyim - müdahalemin Cumhuriyet Senatosunda Başkan olması istenen bir zat varmış da ona imkân hazırlamak için yapılmış bir taktik şeklinde ileri sürüldüğünü üzümlere duyduğum. Bu sırada, bu iddiaları ileri süren arkadaş-

larımızın ne kadar haksız olduğu sabit olmuştur.

Bu safhalar ilerledikten sonra, yine mesut bir tesadüf şayanı şükrandır, partilerin liderleri, Sayın Gümüşpala, Aksal ve Alican müşterek bir takrirle şu hususu huzurunuzda getirdiler : «Başkan seçimini 84 ncu maddenin ışığı altında parti gruplarının ilgilileri aralarında müzakere ederek getirsinler, bu maksatla seçim tâlik edilsin» denildi ve seçim ertesi güne bırakıldı. Ertesi gün de bir iki defa tâlik edildi.

Bizim istediğimiz; bir masa etrafında toplanarak, görüşerek halletme mevzuunda üç parti grubu yetkililerinin imzası ile verilen bir takrir huzurunuzda geldi ve Muhterem Heyetiniz bunu uygun gördü, tâlik edildi. Şimdi bu tâlikten sonra biz temas aradık. Saat 19,00 - 19,30 arasında, odalarımız yan yana bulunduğundan dolayı diğer parti gruplarının başkan ve başkanvekillerini bulalım, konuşalım dedik. Tam bu sırada saat 20,10 sıralarında idi ki, Cumhuriyet Senatosunun tabii üyelerinden Sayın Ahmet Yıldız ile Suphi Karaman Beyler görüşmek istemişler. Feyzioğlu arkadaşımız çıktı. Birlikte bir toplantı yapılsın, diğer partili arkadaşları da davet ettik dediler. Biz de esasen bu gayreti sarf ediyorduk ve nihayet bu müşterek toplantı yapıldı. 25 i 26 ya bağlayan gece veya 24 ü, 25 e bağlayan gece - gününü hatırlımda değil - sabahleyin beşi on geçeye kadar devam etti bu müzakereler.

Bir hususu hâtıra olarak arz edeyim; bu müzakereler maalesef diğer grup temsilcilerinin şahıs değiştirmesi şeklinde devam etti. Yani geceki toplantıda bulunan temsilei arkadaşlar, ertesi gün yapılan toplantıda bulunmadı, değişti. Halbuki biz başından itibaren bu toplantıda aynı şahıslar olarak devam ettik. Bu kabül müzakerelerde her yeni gelen arkadaşın meseleyi geri götürme ihtimali mevcuttur, buna meydan verilmesin, teselsül etsin, bir neticeye varalım istedik. Çünkü, bütün bu müzakerelerin ana maksadı bir neticede birleşmek idi. Bu sebeple, zaman zaman bazı parti grupları temsilcilerinin görüşlerinde farklar olabiliyorsa, bunun başlıca sebebini müzakerelerin başından itibaren aynı temsilciler tarafından devam edilmemesinde aramak lâzımgelir.

Şimdi, o gece müzakereler esnasında C. K. M. P. sözcülüğünü yapan Sayın Nurettin Ardaçoğlu arkadaşımız, demin Ahmet Oğuz'un temas

ettiği noktaya temas ettiler. Biz bu konuda, Meclislerde fazla sandalyeye sahibolan gruplardan birisinin olmasını; ama onların göstereceği adayın istişare ile bizim de bilgimiz alınmak suretiyle tesbit edilmesi lâzımgeldiğini, bildirdik, fakat keyfiyet böyle iken hâdiseler bizi bir adayla ortaya çıkmaya sevk etti, dedi. Bendeniz bütün bu toplantılara ait zaııtları kendim tuttum. Arkadaşlarıma sıhhatli bilgi vermek için müzakerelerin zaptını kendim tuttum. Demin Ahmet Oğuz arkadaşımız ifade etti ve dedi ki; biz bu işde bir adayla çıktık. Eğer Yeni Türkiye Partisi adayı olan arkadaşım adaylığını geri çekerse ve dörütlü bir anlaşmaya varılırsa, - bizim de küçük parti olmamıza rağmen ilgimiz olmak lâzım - Cumhuriyet Halk Partisinin adayını destekleriz. İfadeler bu idi. Cumhuriyet Halk Partisi aday göstermiş durumda değildi. Fakat, bu sırada Yeni Türkiye Partisini temsilen katılan ve kendisi de aday olan Sayın Azizoğlu arkadaşımız çekilmiyeceğini ifade etti. Grup arkadaşları ile konuşmasının lâzımgeldiğini, rızalarını istihsal etmeden çekilmeye mezuı olmadığına beyan etti. Hattâ bu arada bendeniz, Abdülhak Kemal Yörük arkadaşımız üzerinde mutabıkız, dedim. Cumhuriyet Halk Parsinin bu mevzuda bir iddiası olmamıştır. Onu tekrar ileri sürebilirim. Geçen müzakerede de ifade ettiğim gibi, bunun müzakeresinde Tabii senatörler de vardı, onları şahit göstererek konuşabilirim. Teklif sayın Yıldız'dan geldi. Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisinin bidayetteki noktai nazarına uygun bir teklif. Yani, meclislerde fazla sandalye sahibi olan gruptan birer arkadaş Başkan olsun. Yani dörütlü anlaşmaya mutabık olsun, dedik. Hattâ bu hususta söz alan Yeni Türkiye Partisi Başkanı arkadaşımız Ekrem Alican «Biz bir parlamento mutabakatı içinde hareket ettik, Adalet Partisi bizim adayımızı Millet Meclisinde destekliyecek biz de Cumhuriyet Senatosunda onun adayını desteklemek kararına vardık» dedi. Ve bunun ismini de «Parlamento mutabakatı» şeklinde tesbit etti. Fakat bu konuda, Cumhuriyet Senatosunun Başkanının seçilmesi mevzuu halinde ortaya gelmişti ve sayın Alpiskender arkadaşımız ki, -Adalet Partisinin Grup Reisi idi, «Cumhuriyet Senatosu Başkanının seçilmesiyle alakalı olarak ve bugün Senatonun Başkanı olan Sayın Ürgüblü'nün vâkı bir beyanatını, bu samimî konuşmanın ışığı altında ortaya koy-

makta fayda görüyorum» diye açıkladı. Ve o zaman Sayın Özdilek'in Ürgüblü ile olan konuşmasını izah etti ve bu mevzu aydınlığa kavuştu.

Şu şekilde Senatonun Başkanı hususunda, katiyen isim üzerinde durmaksızın bir anlaşmaya varıldı. Fakat, Millet Meclisinde Cumhuriyet Halk Partisinin en fazla sandalyeye sahibolduğu için ondan bir adayın Başkan olması şartıyla bu mevzuda Sayın Alican arkadaşımız, meseleyi toptan ele alalım, dedi. Çünkü o tarihte Cumhuriyet Senatosunun Başkanının seçininde ayrı partiden olsa dahi şahıslar üzerinde durmak bir müdahale şeklinde telâkki edilmiş ve müdahaleyi bertaraf etmek için mutabakata varmak niyetleri hâkim olmuştur. O akşamki toplantıda sarahaten ve bütün temsilcilerin mutabık kaldığı prensip şu idi, toplantı sabaha kadar devam etti. Objektif olan kıstas şu idi: Adaylığını koyan arkadaşlar adaylıklarını geri çeksinler, buradaki aday Cumhuriyet Halk Partisinden olür ve keyfiyeti bu suretle efkârı umumiyeye izah etmek mümkün olur. Cumhuriyet Senatosunda en çok sandalyeye sahibolan Adalet Partisidir. Adalet Partisinden birisi Başkan olur. Millet Meclisinde en çok sandalye sahibi Cumhuriyet Halk Partisidir. Orada da Cumhuriyet Halk Partisinden birisi Başkan olur.

Bu ikinci Meclisteki incelik şurada, arkadaşlar. Arkadaşlar düşünüyörlarmış, Cumhuriyet Senatosunda başka partilerin rey olmadan da Yeni Türkiye Partisi ile Adalet Partisinin oylarının sayısı Başkanı seçmeye yeter. Nitkim, geçen toplantıda bu ifade edildi. Fakat arkadaşlar, efkârı umumiye karşısında, çok rey seçilmiş olmanın sağhyacağı fevâit üzerinde durdular.

Adalet Partisi ile Y. T. P. arasındaki mutabakatın Senatoda yürümesi mümkündür. Fakat, huzurunuzda yürümemesinin sebebi şu oldu : Çünkü Yüksek Riyaset Divanı saltçokluğu meselesinde oya iştirak edenlerin saltçoğunluğu değil, mürettep üyelerin saltçoğunluğudur, diye karar verdi. Bu suretle iki partinin reyleriyle burada saltçoğunluğun temin edilmesi mümkün olmadı ve bu da yürümez bir hale geldi.

Burada bir incelik de var : Şimdi arkadaşlar sabaha kadar cereyan eden konuşmalarda, demin arz ettiğim gibi, sandalyası fazla olan gruptan aday seçilecek. O sırada aday Yeni Türkiye Partisinin ve C. K. M. P. adayı da çe-

kilecek ve 4 lü anlaşma olacak. Bunu bilhassa arkadaşlar arzu ediyordu. Bu anlaşmanın kürsüde ifade edilmesinde zaruret duyuyorlardı. Dörtlü bir anlaşma ile C.H.P. adayı üzerinde mutabık kalınca ve adayın desteklenmesi suretiyle kazandırılmasına çalışılacaktı. Elbette bu konuda grup kararını almak yoktur. Desteklemek deyince, geçen gün de söylendiği gibi, temsilci arkadaşlar arzu ettikleri adayın seçilmesi için teklifte bulunacaklar ve arkadaşlarına telkin yapacaklar... İşte bu esaslar içinde anlaşıp dağıldık.

Adayın isminin ortaya atılması meselesine gelince, bu mevzu aynen şu şekilde cereyan etti. Arkadaşlarımız esasen C.H.P. sinden bir adayın seçilmesinde mutabık kalınca, istical ederek adayı da söyleyin, dediler. Bu mevzuda bilhassa A.P. Grup Reîşvekili Refet Aksoy arkadaşımız, «siz şu anda bunu verecek durumdasınız» dediklerinde, bendeniz dedim süratle müzakere-leri neticelendirmek için daha evvel grup idare heyetiniz centilmence müzakereler sonunda aday üzerinde mutabık kalmak ve kısa zamanda bunu halletmek şu anda en başta gelen vazifelerimizden birisidir. Umumi Heyetiniz bunu müzakerenin sonuna kadar halleder ve adayın ismini ortaya atar ve on dakika içinde isim verilir dedim. On dakika hakikaten 20 dakika sürdü. Çünkü aday olacak arkadaşımızın faal politikadan iki yıl müddetle dışarda bulunması lâzım. Her arkadaş adaylığı arzu etmez. Faal politikaya düşmüş, grup idare heyetinde vazife almış, parlâmentoda veya dışarda faaliyet gösterebilecek bir arkadaşın adaylığı pek doğru olmaz. Kendisini ikna ettik, Büyük Millet Meclisinin müzakerelerini selâmetle idare etmek ve Meclisin prestijini artırmak da bir şereftir. Bu durumu huzurunuzda söylemeyi bir şeref borcu bilirim. Çok ısrar etmemesine rağmen, Fuad Sirmen, «Buhran karşısında bir çare bulalım, sağdan soldan bâzi sözlere bakmıyarak, size karşı suhulet göstereyim...» diye beyanlarda da bulundu. Bunun üzerine geldik, ismini söyledik. Sayın Feyzioğlu burada izah ettiler, orada bulunan hiçbir arkadaş menfi davranışa sahip çıkmadı, bir.

İki, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi, «Biz idare heyetimize bilgi vermeye mecburuz» dediler. Adalet Partisinden Sayın Alpiskender arkadaşımız fevkalâde münasip bir adaydır, ben

kendisinin vekilliği zamanında, hâkimlik vazifesinde dürüstlüğü, bitarafılığı ve sairesini görmüşümdür diye sitayişle hakkında beyanda bulundu. Sayın Gökay da dürüstlüğünden bahsetti ve mutabık kaldı. Müzakereyi idare eden Senatör Özdilek «Bu hususta mutabık kaldı» dedi. Bu suretle aşağıya indik. Hattâ merdivenden inerken Refet Aksoy da yanımızda idi, Sayın Gökay arkadaşımız her zamanki güler yüziyle, nükteli edasıyla; «Kendisine söyleyin sıra tebessüm etsin» dedi. Bu görüşmeden sonra aşağıya indiğimiz zaman seçim henüz başlamamıştı.

Sayın Ahmet Oğuz'un bu husustaki beyanını tashih etmek istiyorum; Meclis henüz açılmış açılmamış idi ki, Sayın Azizoglu kürsüye geldi, «Buhrana çare bulmak için, dördümlü anlaşmaya muvafakat göstererek, çekiliyorum» dedi ve arkadaşlarımızın rızasını istihsal ettiğini falân da söyledi. Ve Adalet Partisi listesinden seçilen müstakil Malik Yolaç ve Cumhuriyet Halk Partisinden İstanbul Milletvekili Sayın Oğuz Oran arkadaşlarımızın imzalarıyla Fuad Sirmen'in adaylığı ortaya kondu. Hâdiseler böylesine cereyan etti.

Talihsizlik şurada oldu arkadaşlar : Eğer Sayın Abdülhak Kemal Yörük arkadaşımız, hemen akabinde burada hazır bulunup da, Azizoglu'nun arkasından kürsüye çıkıp adaylıktan feragat ettiğini ifade ve bu buhrana çare beyan etselerdi, mesele o oturumda halledilmiş olacaktı. Ondan sonra da bu işin mütaakip turlara kalmasına lüzum hâsıl olmayacaktı.

Dün arkadaşlar, Sayın Muhittin Güven arkadaşımız, hakikaten bizim de toplantımızın olduğu bir saatte iki arkadaşımızı istediler. Sayın İsmail Rüştü Aksal ve Feyzioğlu arkadaşlarımızın ve orada bulunan arkadaşlardan bendeniz ve İbrahim Öktem'in de katılımıyla toplantıya gittik. Saat 4'ten 6 ya kadar bendeniz bulundum. İsmail Rüştü Aksal ve İbrahim Öktem arkadaşlarımız 7 ye kadar bulundular. 6 dan sonra da Feyzioğlu arkadaşımız geldi. Toplantıda, Muhittin Güven arkadaşımızın Başkanlığında, Refet Aksoy ve Azizoglu arkadaşlarımız da bulunduğu halde durumu müzakere ettik. Bizden yeni bir aday gösterilmesi ısrarla istendi.

Muhterem arkadaşlar, C. H. P. nin adaylığında diğer partilerin temsilcilerinin huzu-

runda ve orada bulunan bütün parti temsilcilerinin menfi bir tavır takınmamasıyla ve diğer iki gruptan temsilci arkadaşların tasvibiyle mutabakata varıldı. Vaziyet böyle iken muhterem arkadaşlarımız, Adalet Partili arkadaşlarımızın mevcudu hakikaten az gibi görünüyordu. Mamafih gayretleriyle bu aded 50 - 60 a çıktı. Buna muvazi olarak Yeni Türkiye Partisi tarafından biraz gayret sarf edilse ve telkinde bulunulseydi, hattâ odada bulunan temsilci arkadaşlara kendi arkadaşlarımızdan 3 - 5 arkadaş daha inzıman etmiş olsaydı netice halledilmiş olurdu.

Şimdi arkadaşlar, şu veya bu grupta hata aramak memlekete ve Yüksek Meclise bir şey kazandırmıyacaktır. Biz işlerimizin gerektirdiği yerde gayretlerimizi sarf ederek neticeyi kurtaracak ve böyle bir çalışma yolunu tutacak olursak normal demokratik düzenin kurulması mümkün olacaktır ve bütün şartlarıyla kurulacaktır. Ama şu veya bu düşüncelerle bu düzenin bir an evvel teessüs etmemesi keyfiyeti, henüz bu geçit turlara nisbeten yabancı oluşumuzdadır. Arada geçen zaman umumi efkâr üzerinde menfi tepkiler yaratabilmektedir. Bu itibarla, geçen gün de bir konuşmamda şunları söylemişimdir : Ben şahsan Muhterem Heyetinizi teşkil eden bütün arkadaşlarımızın reyleriyle bu dâvanın selâmetle çözülebileceği inancını elyevm muhafaza etmekteyim. Bu sebeple şu veya bu grubun, şu veya bu temsilcisinde kusur aramak yerine, basının umumi tutumu, umumi efkârda, aklarına sığınarak arz edeyim, bu çalışmalarda bize ışık tutabilir. Umumi efkârın gösterebileceği her adaya şu veya bu şekilde izafe edilebileceklerin dışında Muhterem Sirmen'e şeref ve itibar kazandıran yazılar basında çıkmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, umumi efkârın bu ölçüde benimsemiş olduğu bu arkadaşım Muhterem Meclisinizce de tasvibedilerek Meclisi temsil etmesi, müzakereleri idare etmesi vazifesinin verilmesi, umumi efkârın temayülâtına da uygun olarak hareket edilebileceğinin bir itimnâ olabilir.

Huzurunuzdan ayrılırken bir noktaya daha temas etmek istiyorum : Sayın Ahmet Oğuz arkadaşım, geçen gün müzakerelerden bir tanesinde Cumhuriyet Halk Partisi Grupuna mensup arkadaşlarımızın toplantıyı terk ettikleri

gekinde bir beyanda bulundular. («Talât Asal» sesleri) Hâfızalarınızı tazeliyeceğim, İhtüzüğün verdiği bir hakka dayanan, müfret mütekellim olarak konuşmak suretiyle - zapta geçti - ben, «84 ncü madde iki Meclisi de ilgilendiriyor, oradan bir talep gelmiştir, müşterek toplantıda müzakere edip karara varalım. Ve tabbikatımız müttehidolsun. Buna iltifat edelim, kabul edelim, müşterek toplantıda konuşalım, dedim, bunu kabul etmediniz. Beni mâzur görünüz, Cumhuriyet Senatosunun müşterek toplantısında her iki Meclisi ilgilendiren bir konuyu müzakere etmekten sarfınazar ederek kabul ettiğiniz için ben oyumu kullanmıyacağım» dedim. Onun üzerine bir kısım arkadaşlar kalktılar, bir salonda kaldılar. Bu itibarla Cumhuriyet Halk Partisi Grupunun salonu terk etmesi gibi bir halin olmadığı bir kısım arkadaşlarımızdan burada yerinde kalmasıyla sabittir, hattâ bizzat ben oturuyordum. Bu sebeple müsaade buyurursanız Cumhuriyet Halk Partisinin yapmamış olduğu bir hareketin yapmış olarak gösterilmiş olması hususunu bendeniz sadece bir zühul eseri olarak telâkki ediyor ve başka sebepler aramıyorum.

Muhterem arkadaşlar, biz, Mecliste, encümenlerde daha çok bu çeşit centilmence anlaşmalarla memleket meselelerini halletme yolunda yürüyeceğiz ve buna mecburuz. Çünkü, hiçbir parti bir ekseriyet sağlıyamamıştır. Kevfiyet bu olunca, temsilci arkadaşlarımızın iştirak ettikleri toplantıların neticesi alınmaya kadar, ki bundan sonra seçilecek olan Rivaset Divanımız bu temsilcileri riayete sevk edecektir, bunu tahmin ediyorum. Müzakereleri baştan sona kadar aynı temsilcilerle yürütmemizin ve temsilci arkadaşlarımızın mutabık kaldığı noktalarda çok ahvalde bu noktalar bâzı ince hususlara temas ettiği için zabıt da tutmak suretiyle Grup idare heyetlerini tenvir etmek yolunda bir hattı hareketi her halde temin ederler. Bu şekilde bir yol tutulursa bir nisbete kadar müzakerelerde anlaşmaya varmak mümkün olabilir. Aday üzerinde temsilci arkadaşların en mutabık olduğu adayın seçilmesi şayanı arzudur. Şimdi ben rica edeceğim, bu temsilci arkadaşların orada grupların karar almak suretiyle esasen aday göstermeleri Anayasa ile kabili telif olmadığından bu buhrana çare bulmak için değerli Grup milletve-

killerine telkinlerde bulunarak şu önümüzdeki turda gavret göstermelerine intizar ettiğimi ve iyi niyetlerinden şüphe etmediğimi ifade ederek sözlerime son verir, beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için teşekkür ederim. (Alkışlar)

BASKAN — Efendim, görüşmelerin yeterliği hakkında bir önerge var, okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Muvakkat Başkanlığına
Ankara

Konuşulan hususlar daha evvelki konuşmaların tekrarıdır ibarettir.

Müzakere ve konuşmaların yeterliğine, Reis seçimine geçilmesine karar alınmasını arz.

Mardin Milletvekili
Talât Oğuz

HASAN DİNÇER (Afyon Karahisar) — Takrir aleyhinde söz istiyorum.

BASKAN — Buyurun.

HASAN DİNÇER (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, kifayet önergesi verilmeden evvel söz istemiştım. Sebehi şu... («Takririn aleyhinde konuş» sesleri) Nicin aleyhinde olduğumu ifade edebilmem için esbabı mucibesini arz etmek mecburivetindeyim. Çelikbaş arkadaşımı dinledim, müzakerelerin cereyanına ait bilgiler arz ederken, zannediyorum ki hâfızaları kendilerini aldatması neticesi, bâzı hakikate uymayan ifadelerde bulundular. Binaenaleyh bu noktaları aydınlatıp müzakerelere ışık tutmadan kifayeti müzakere kabul buyurulursa partilerarası gelişmeler mevzuunda birtakım şeyler, Parlâmentoya ait bâzı hakikatler karanlıkta kalır. Müsaade edin biraz daha konuşalım, bu hâdiseler bütün çıplaklığıyla aydınlansın. Onun için kifayeti müzakere takririnin kabulü vakitsizdir, reddedilmesini rica ediyorum.

BASKAN — Kifayeti müzakere takririni reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ellerini kaldırsınlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şu halde oylamaya geçiyoruz. Oy puslaları dağıtılmaktadır. Bu arada biz de adçekmek suretiyle tasnif heyetini seçelim.

Şahabettin Bilgiç (İsparta) burada mı efendim? Burada.

Ömer Eken (Antalya) burada mı efendim? Burada.

Mustafa Kemal Çilesiz (Giresun) burada mı efendim? Burada.

Oy vermeye hangi ilden başlanacağı hususunda kura çekeceğiz : Oy vermeye Hatay ilinden başlanacak.

(Hatay seçim çevresinden itibaren oylar

toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan var mı efendim? Oylama muamelesi bitmiştir. Tasnif neticesine intizaren oturuma yarım saat fâsıla veriyorum.

Kapanma saati : 16,30

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 16,50

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Efendim, ekseriyet vardır, birleşimi açıyorum.

Meclis Başkanlığı seçiminin neticesini okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Başkanlığı için yapılan 9 neu seçime (348) üye iştirak etmiş ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye
Sadettin Bilgiç
İsparta

Üye
Ömer Eken
Antalya

Üye
M. Kemâl Çilesiz
Giresun

Fuad Sirmen	227
Kasım Gülek	11
Nihat Erim	8
Fethi Çelikbaş	1
Ekrem Alican	1
İhsan Köknel	1
Y. Kadri Karaosmanoğlu	1
Çekinser	98

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, okunan tutanağa göre Rize Milletvekili Sayın Fuad Sirmen Meclis Başkanlığına seçilmiştir. (Alkışlar)

FUAD SIRMEN (Rize) — Çok muhterem arkadaşlarım, Millet Meclisi Riyasetine seçmek suretiyle naçiz şahsım hakkında izhar buyurulan teveccühle ve itimada şükranlarımı arz ederim.

Bu şerefli ve aynı derecede mesuliyetli ve ehemmiyetli vazifede muvaffak olabilmem için bütün arkadaşlarımdan bana yardımcı olmalarını dilerim. Vazifemi ifa ederken yeni Anayasamızın işaretine tamamen uygun olarak bitaraf kalacağıma ve Riyaset Divanının da aynı şekilde hareket etmesi için elimden gelen bütün gayreti sarf edeceğime söz veriyorum. (Bravo sesleri, alkışlar)

Tekrar şükranlarımı arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Şimdi Başkanlık Divanının diğer üyelerinin grupların mutabakati dâhilinde seçilmelerini temin etmek için oturuma bir saat ara veriyorum.

Kapanma saati : 16,55

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma saati : 18,15

BAŞKAN — Fuad Sirmen

GEÇİCİ KÂTIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Ahmet Çakmak (Bolu)

2. — Başkanvekilleri, Divan Kâtipleri ve İdareci üyeler seçimi

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, çoğunluğumuz vardır, oturumu açıyorum. Şimdi Başkanlık Divanının ikmal edilmesi için seçimlere geçiyoruz. Tüzüğümüzün 7 nci maddesi mucibince 3 Başkanvekili, 6 kâtip, 3 idareci üye seçilecektir. Tüzüğümüzün âmir hükmüne göre bu seçimlerin ayrı ayrı yapılması lâzımgeliyor. Ancak Büyük Millet Meclisinin bugüne kadar olan temülû bu üç seçimin, kürsünün önüne üç tane sepet konarak aynı zamanda yapılması şeklindedir. Eğer Yüksek Heyetiniz bu şekli tasvibediyorsa bu şekilde yapalım. Yok eğer ayrı ayrı yapılması isteniyorsa ayrı ayrı yapalım. («Bir arada» sesleri) Dört partinin mutabakativle Reisvekillikleri, idare âmirlikleri ve kâtiplikler için namzet teklifleri vardır, onu okutacağım.

Millet Meclisi Başkanlığına

Millet Meclisi Başkanvekillikleri için :

1. A. P. den Ordu Milletvekili Refet Aksoy;
2. Y. T. P. den Konya Milletvekili Mekki Keskin;
3. C. K. M. P. den İstanbul Milletvekili Zekâi Dormen'i,
Arz ve teklif ederiz.
Yusuf Azizoglu Turhan Feyzioğlu
Hasan Dinçer Muhittin Gürün

Millet Meclisi Başkanlığına

Kâtiplikler için :

1. C. H. P. den Malatya Milletvekili Nurettin Akyurt ile Bolu Milletvekili Zeki Baltacıoğlu;
2. A. P. den, İzmir Milletvekili Kadri Özek ile, İstanbul Milletvekili Ferruh Bozbeyli;
3. Y. T. P. den, Van Milletvekili Muslih Görentaş;
4. C. K. M. P. den, Çankırı Milletvekili Nurettin Ok'u arz ve teklif ederiz.

Muhittin Güven Hasan Dinçer
Turhan Feyzioğlu Yusuf Azizoglu

Millet Meclisi Başkanlığına

İdareci Üyeler için :

1. A. P. den Sakarya Milletvekili Muslihiddin Gürer;
2. C. H. P. den, Kayseri Milletvekili Bahri Yazır;
3. C. K. M. P. den, Afyon Milletvekili Şevki Güler'i arz ve teklif ederiz.
Turhan Feyzioğlu Hasan Dinçer
Muhittin Güven Yusuf Azizoglu

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, geçen oturumda Maraş Milletvekili Enver Kaplan ve Bolu Milletvekili Turgut Çulha arkadaşlarımız tarafından verilmiş 3 takrir vardır. Aynı mevzua taallûk ettiği cihetle zannediyorum ki, artık bu takrire lüzum kalmadı.

Takrir sahibi arkadaşlardan kimse var mı?

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Aynı şeyleri teklif etmiştik. Lüzum kalmadı.

BAŞKAN — Şimdi tasnif için üçer arkadaş seçilecektir. Kura ile seçiyoruz.

Başkan vekillikleri Tasnif Heyeti :

Hürrem Müftügil (Elâziğ)
Hasan Fehmi Boztepe (Antalya)
Hüdayi Oral (Denizli) (Yok sesleri)
Kemal Satır (Elâziğ)

Kâtiplikler için Tasnif Heyeti :

Edip Rüştü Akyürek (Bursa)
Fennî İslimyeli (Balıkesir)
Mehmet Yüceler (Kayseri)

İdareci üyeler Tasnif Heyeti :

İhsan Kabadayı (Konya)
Rüştü Özal (Konya) (Yok sesleri)
Nazmi Ökten (Trabzon)
Nurettin Akyurt (Malatya) (Namzet sesleri)
• Baha Cema Zağra (Bursa)

BAŞKAN — Umumi arzu üzerine adayların isimleri tekrar okutuyorum.

(Başkan Vekili, idareci üye ve kâtipliklere ait aday listesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Pusulalar dağıtıldı mı, hazır mısınız, seçime geçebilir miyiz?

(Hazırız, sesleri.)

O halde hangi ilden seçime geçileceğine dair kura çekeceğiz : Edirne.

(Edirne seçim çevresinden oylamaya başlandı.)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Edirne Milletvekili Nazmi Özogül arkadaşımız tarafından verilmiş bir önerge vardır. Arkadaşımız bu önergesinde, gayet isabetli bir şekilde Riyasetin arkasındaki tahtaya «Hâkimiyet Milletindir» cümlesinin yazılmasını istemektedir.

Ancak aynı mealde bundan evvelki geçici Başkanlığa verilmiş mütaaddit önergeler de vardır, onlar da Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine yazılmıştır. Malûmuâlileriniz olduğu üzere, bu önergeler üzerine karar vermek yetkisi T. B. M. M. ne aittir. Bu sebeple şimdi oyunuzla koyamıyacağım, müşterek toplantıda senatörlerle bir olduğumuz zaman reyle bu işi halletmek daha doğru olacaktır.

Arz ettiğim şekli kabul edenler lütfen işaret versinler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasnif neticesine intizaren oturumu 15 dakika tatil ediyorum.

Kapanma saati : 18,45

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma saati : 19,25

BAŞKAN : Fuad Sirmen

GEÇİCİ KÂTIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Oturumu açıyorum.

Muhterem arkadaşlar, seçim neticelerini arz ediyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Başkan vekillikleri için yapılan seçime (371) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Hürrem Müftügil	Hasan Fehmi Boztepe
	Üye
	Kemal Satır

Refet Aksoy	364
Mekki Keskin	358
Zekâi Dormen	338

Neriman Ağaoğlu	3
Ekrem Alican	2
İsmail Hakkı Akdoğan	1
Fahrettin Kerim Gökay	1

Osman Bölükbaşı	1
Ahmet Oğuz	1
Fuat Arna	1
Refet Sezgin	1
İhsan Önal	1
Halit Aka	1
Melâhat Gedik	1
Bahri Yazır	1
Şevki Gürler	1
Müslîh Gürel	1
Boş	2

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Bakanlık Divanı kâtiplikleri için yapılan seçime (373) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
E. Rüştü Akyürek	Fenni İslimyeli
	Üye
	Mehmet Yüceler

B : 4 1 . 11 . 1961 O : 4

Nurettin Akyurt (Malatya)	350
Zeki Baltacıoğlu (Bolu)	350
Kadri Özek (İzmir)	364
Ferruh Bozbeyli (İstanbul)	365
Muslih Görüntaş (Van)	356
Nurettin Ok (Çankırı)	346
Osman Bölükbaşı	1
Bahri Yazır	1

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi İdare Amirleri için yapılan seçime (366) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Nazmi Ökten	İhsan Kabadayı
	Üye
	Baha Cemal Zağra
Muslihittin Gürer	: 362
Bahri Yazır	: 350
Şevki Güler,	: 336
Mustafa Kepir	: 2
Melâhat Gedik	: 2

Osman Bölükbaşı	: 2
Sabri Keskin	: 1
Cevdet Önder	: 1
Ata Topalođlu	: 1
Celâl Kılıç	: 1
Ekrem Alican	: 1
Çekinser	: 4

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; Yüksek Meclisin bundan sonraki yapacağı iş encümenleri seçmesidir. Halen eski Tüzük meri olduğu ve Büyük Millet Meclisinde ve Millet Meclisinde muhtelif partiler temsil edildikleri için, encümenlere partilerin kuvvet derecelerine göre seçilecek âza adedini tesbit etmek üzere, gerek parti gruplarına imkân vermek, gerek Riyaset Divanının kendi arasında görüşüp bu hususta Yüksek Meclise mâruzatta bulunması için müsaade ederseniz Birleşimi Cuma günü saat 15,00 e talik edeceğim.

3 . 11 . 1961 Cuma günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşimi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 19,30

